

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
Спеціальність	<i>122 Комп'ютерні науки</i>
Освітньо-наукова програма	<i>Комп'ютерні системи і технології спеціального зв'язку</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна (вечірня)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>II рік підготовки, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кредити ECTS</i>
Семестровий контроль / контрольні заходи	<i>Залік / Модульна контрольна робота / реферат</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лекції та семінарські заняття: д.філос.н, професор Олена УВАРКІНА</i>
Розміщення курсу	<i>Google Classroom</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Силабус навчальної дисципліни «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи» складено відповідно до освітньо-наукової програми «Комп'ютерні системи і технології спеціального зв'язку» для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 122 Комп'ютерні науки.

Метою навчальної дисципліни є закріплення у аспірантів наступних компетентностей:

- ЗК04 Здатність розв'язувати комплексні проблеми комп'ютерних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
- СК05 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті у сфері комп'ютерних наук.

Предметом навчальної дисципліни є сутність, закономірності, принципи освітнього процесу у закладах вищої освіти; зміст освіти, методи, форми й засоби освітнього процесу; виховна роль процесу навчання; педагогічні умови, що сприяють ефективній навчально-пізнавальній діяльності здобувачів освіти.

Програмні результати навчання, на покращення яких спрямована дисципліна:

- РН08 Визначати актуальні наукові та практичні проблеми у сфері комп'ютерних наук, глибоко розуміти загальні принципи та методи комп'ютерних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері комп'ютерних наук та у викладацькій практиці.
- РН09 Вивчати, узагальнювати та впроваджувати в навчальний процес інновації комп'ютерних наук.
- РН11 Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері комп'ютерних наук, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

2. Пререквізити та постреквізити навчальної дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Успішне вирішення завдань навчальної дисципліни базується на засвоєні аспірантами знань та умінь, сформованих у них, в результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціальна філософія».

Навчальна дисципліна, якою забезпечується ця навчальна дисципліна є «Педагогічна практика».

3. Зміст навчальної дисципліни

Семестр 3-й

Тема 1. Загальнотеоретичні основи педагогіки вищої школи.

Тема 2. Основи дидактики вищої школи.

Тема 3. Технології навчання.

Тема 4. Забезпечення якості вищої освіти.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література:

1. Педагогіка вищої школи : підручник / В.П. Головенкін ; Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – Режим доступу: <https://opac.kpi.ua/F/N5C8NSEHNAPG4AC7IUUY5U2NEI5TAN3GV7CK72F4TT6YA2T8PH2>

- 08156?func=find-acc&acc_sequence=005454291

2. Антонова О. Є., Гусак В. М., Дубасенюк О. А. Професіографічний підхід у системі вищої освіти: монографія. Житомир : Вид-во О. О. Євенок, 2019. 328 с.

3. Теслиук В.М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021, 340 с.

4. Пащенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 228 с.

Допоміжна література:

1. Ягупов В., Свистун В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6871/Yagupov_Svy%60stun_KOMPETENTNISNY%60J_PIDXID.pdf?sequence=3&isAllowed=y.

2. Уваркіна О., Пучков О. Сталий розвиток системи формальної кіберосвіти: рефлексія сучасних концептів. Information Technology and Security. 2023. Vol. 11 Iss.1 (20). P. 60-68. DOI: <https://doi.org/10.20535/2411-1031.2023.11.1.283635>

3. Уваркіна О.В., Ананьїн В.О. Політичні візії кіберосвіти. Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. Київ, 2023. Випуск 1 (57). С. 35–39. DOI: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.1\(57\).280780](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.1(57).280780)

4. Ананьїн В.О., Горлинський В.В., Пучков О.О., Уваркіна О.В. Психологія і педагогіка військових колективів: навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 274 с.

5. Уваркіна О.В. Сучасний викладач у праксеологічному вимірі філософської рефлексії Перспективи. Соціально-політичний журнал №1 2021, С.65-70. DOI: <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2021.1.10>

6. Ананьїн В.О., Горлинський В.В., Пучков О.О., Уваркіна О.В. Психологія і педагогіка військових колективів: навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 274 с.

7. Шостаківська Н. Формування управлінської компетентності засобами інтерактивних технологій як ключовий фактор у професійному становленні майбутнього фахівця закладу вищої освіти. Збірник наукових праць національної академії державної прикордонної служби України. 2019. № 3 (18). С. 357-370.

8. Вища освіта як фактор подолання ціннісного розколу в Україні : монографія / Авт. кол.: З. Самчук, М. Лукашевич, ... О. Уваркіна [та ін.] ; Нац. Академія пед. наук України ; Ін-т вищої освіти. – К.: Педагогічна думка, 2015. – 320 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: <http://naqa.gov.ua>

3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

4. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчальний процес за даною дисципліною складається з лекцій, семінарських занять, що проводяться за розкладом, підготовки реферату (ІСЗ), системної самостійної роботи, модульної контрольної роботи, залікової контрольної роботи, а також проведення індивідуальних і групових консультацій за графіком консультацій.

Якість навчання забезпечується шляхом постановки і розв’язання проблемних питань на семінарських заняттях, застосуванням активних форм навчання. Керівництво самостійною роботою відбувається шляхом визначення завдань і рекомендацій для

самостійного відпрацювання навчального матеріалу та систематичним контролем викладача за ходом відпрацювання навчальних завдань.

У випадку запровадження обмежувальних заходів, що унеможливають організацію і здійснення освітнього процесу в навчальних приміщеннях у складі груп, проведення навчальних занять з даного кредитного модуля можна здійснювати віддалено з використанням технологій дистанційного навчання.

Навчальна література, зазначена в пункті 4 цієї робочої програми кредитного модуля, є відкритою, не містить відомостей з обмеженим доступом і може бути оприлюднена з використанням технологій дистанційного навчання, а сама програма не потребує коригування у випадку проведення навчальних занять у дистанційному режимі.

Структура навчальної дисципліни

Номери, назви розділів, тем і питання навчальних занять, посилання на літературу		Кількість годин				
		Всього	у тому числі			
			Лекції	Семінар. заняття	Лаб. заняття	СР
Тема 1	Загальнотеоретичні основи педагогіки вищої школи	44	8	10	-	26
Заняття 1/1	<i>Педагогіка вищої школи як наука.</i> 1. Актуальні проблеми педагогічної галузі науки. 2. Мета і завдання навчальної дисципліни “Актуальні проблеми педагогіки вищої школи”, її місце в професійній підготовці аспірантів. 3. Об’єкт та предмет педагогіки вищої школи. 4. Сучасні підходи до визначення категоріального апарату педагогіки вищої школи. Зв’язок педагогіки вищої школи із іншими науками.	2	2	-	-	-
Заняття 1/2	<i>Система вищої освіти в Україні. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в контексті глобалізації, інтеграції та демократизації.</i> 1. Структура вищої освіти в Україні. 2. Основні принципи освіти в Україні. 3. Модернізація сучасної вищої освіти. Якість вищої освіти та її критерії. 4. Глобалізація вищої професійної освіти як конвергенція принципових засад освітньої політики. 5. Інтеграція і демократизація вищої освіти у контексті Болонського процесу. 6. Розвиток варіативності і доступності освітянських послуг вищої школи.	6	-	2	-	4
Заняття 1/3	<i>Теоретичні основи процесу навчання.</i> 1. Сутність та взаємозв’язок основних понять теорії навчання: знання, навички, уміння, компетентність і компетентності, педагогічний процес, дидактична система, зміст освіти і навчання.	2	2	-	-	-

	<p>2. Принципи навчання та їх змістова характеристика: науковості, наочності, зв'язок теорії із практикою, систематичності та послідовності, міцності засвоєння знань, свідомості та активності, доступності.</p> <p>3. Психологічна модель процесу пізнання.</p>					
Заняття 1/4	<p><i>Зміст освіти у вищій школі та способи його реалізації.</i></p> <p>1. Сутність поняття “зміст освіти”, його структурні елементи.</p> <p>2. Система сучасних стандартів вищої освіти та нормативні документи закладу вищої освіти, в яких реалізується зміст освіти.</p> <p>3. Сутність поняття “методи навчання”, класифікації методів навчання за різними ознаками, особливості використання у закладі вищої освіти загальних методів навчання.</p>	6	-	2	-	4
Заняття 1/5	<p><i>Інноваційні технології навчання у закладах вищої освіти.</i></p> <p>1. Психологічна сутність інноваційного навчання.</p> <p>2. Загальна характеристика педагогічних технологій.</p> <p>3. Технологія програмованого навчання.</p> <p>4. Модульна технологія навчання.</p> <p>5. Кредитно-модульна технологія.</p> <p>6. Ігрові методи навчання.</p> <p>7. Принципи дистанційного навчання.</p> <p>8. Дидактичні вимоги до електронних навчальних засобів та технологія їх розроблення. Технологія змішаного навчання.</p>	2	2	-	-	-
Заняття 1/6	<p><i>Сучасні організаційні форми навчання і види навчальних занять.</i></p> <p>1. Класифікація організаційних форм навчання і видів навчальних занять.</p> <p>2. Лекції, практичні та семінарські заняття, лабораторні роботи і комп'ютерний практикум, індивідуальні навчальні заняття, консультації, індивідуальні завдання, самостійна робота студентів.</p> <p>3. Управління пізнавальною діяльністю студентів.</p> <p>4. Методи активізації пізнавальної діяльності.</p> <p>5. Стимули активізації пізнавальної діяльності студентів.</p>	6	-	2	-	4
Заняття 1/7	<p><i>Система забезпечення якості освіти.</i></p> <p>1. Призначення та склад системи забезпечення якості освіти.</p> <p>2. Призначення та сутність процедур забезпечення якості освіти.</p> <p>3. Структура стандартів вищої освіти.</p>	2	2	-	-	-

	4. Компетентний підхід та алгоритм розроблення стандартів вищої освіти. 5. Призначення і зміст освітньо-професійної програми. 6. Університетська система забезпечення якості освіти. 7. Основні стратегії розвитку вищої освіти в Україні.					
Заняття 1/8	<i>Актуальні проблеми системи контролю та оцінювання якості навчання.</i> 1. Цілі та завдання контролю якості навчання. 2. Основні фактори, що впливають на якість навчання. 3. Об'єкт і предмет контролю. Вимоги до системи контролю. 4. Валідність, надійність, достовірність та ефективність контролю. 5. Види та рівні контролю, їх завдання, цілі та функції. Форми контролю. 6. Оцінювання і оцінка навчальних досягнень курсантів. 7. Актуальні проблеми контролю і оцінювання досягнень курсантів в сучасному освітньому середовищі.	6	-	2	-	4
Заняття 1/9	<i>Управління освітнім процесом в закладі вищої освіти та стратегії розвитку вищої освіти.</i> 1. Основні положення нормативного та правового регулювання організації навчального процесу у закладах вищої освіти України. 2. Теоретичні основи та методи побудови організаційних структур управління навчальним закладом, контролю результатів педагогічної діяльності, впровадження інновацій в освітній процес; принципи планування навчально-виховного процесу; засади формування структури колективу, мотивації педагогічної праці; основи професійної культури та її складових керівників навчального закладу. 3. Сучасні підходи щодо організації навчального процесу у закладах вищої освіти України, які зорієнтовані на модернізацію вищої освіти до європейських вимог. 4. Модульна контрольна робота.	12	-	2	-	10
Реферат		6	-	-	-	6
Залік		10	-	2	-	8
Всього годин		60	8	12	-	40

6. Самостійна робота аспіранта

Головними видами самостійної роботи аспірантів є: самостійна підготовка до аудиторних занять та самостійна підготовка до заліку.

Доцільно час самостійної підготовки для поглибленого вивчення та закріплення навчального матеріалу розподілити наступним чином:

№ з/п	Назва теми та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу)	Кількість годин СР
1.	<p>Тема 1. Загальнотеоретичні основи педагогіки вищої школи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура вищої освіти в Україні. 2. Основні принципи освіти в Україні. 3. Модернізація сучасної вищої освіти. Якість вищої освіти та її критерії. 4. Глобалізація вищої професійної освіти як конвергенція принципів засад освітньої політики. 5. Інтеграція і демократизація вищої освіти у контексті Болонського процесу. 6. Розвиток варіативності і доступності освітянських послуг вищої школи. 7. Сутність поняття “зміст освіти”, його структурні елементи. 8. Система сучасних стандартів вищої освіти та нормативні документи закладу вищої освіти, в яких реалізується зміст освіти. 9. Сутність поняття “методи навчання”, класифікації методів навчання за різними ознаками, особливості використання у закладі вищої освіти загальних методів навчання. 10. Класифікація організаційних форм навчання і видів навчальних занять. 11. Лекції, практичні та семінарські заняття, лабораторні роботи і комп’ютерний практикум, індивідуальні навчальні заняття, консультації, індивідуальні завдання, самостійна робота студентів. 12. Управління пізнавальною діяльністю студентів. 13. Методи активізації пізнавальної діяльності. 14. Стимули активізації пізнавальної діяльності студентів. 15. Цілі та завдання контролю якості навчання. 16. Основні фактори, що впливають на якість навчання. 17. Об’єкт і предмет контролю. Вимоги до системи контролю. 18. Валідність, надійність, достовірність та ефективність контролю. 19. Види та рівні контролю, їх завдання, цілі та функції. Форми контролю. 20. Оцінювання і оцінка навчальних досягнень курсантів. 21. Актуальні проблеми контролю і оцінювання досягнень курсантів в сучасному освітньому середовищі. 22. Основні положення нормативного та правового регулювання організації навчального процесу у закладах вищої освіти України. 23. Теоретичні основи та методи побудови організаційних структур управління навчальним закладом, контролю результатів педагогічної діяльності, впровадження інновацій в освітній процес; принципи планування навчально-виховного процесу; засади формування структури колективу, мотивації педагогічної праці; основи професійної культури та її складових керівників навчального закладу. 24. Сучасні підходи щодо організації навчального процесу у закладах вищої освіти України, які зорієнтовані на модернізацію вищої освіти до європейських вимог. <p>Основна література: [1-4]</p>	20

	Допоміжна література: [1-8] Інформаційні ресурси: [1-4]	
2.	Модульна контрольна робота	6
3.	Реферат	6
4.	<i>Підготовка до заліку</i>	8
Всього годин		40

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни

Правила відвідування занять

Відвідування аспірантами лекційних і семінарських занять є обов'язковим. Відсутність аспіранта на занятті можлива за поважною причиною, про що робиться помітка в журналі відвідування занять.

Правила поведінки на заняттях

Під час аудиторної роботи аспіранта на лекції необхідно уважно слухати викладача, осмислювати, узагальнювати теоретичні положення лекції і конспектувати матеріал у власному конспекті з навчальної дисципліни, не порушуючи етичних норм і вимог дисципліни поведінки на заняттях. Всі питання, стосовно змісту матеріалу і методики лекції, можна задавати викладачеві наприкінці заняття. При застосуванні дистанційної форми навчання лекції і семінарські заняття можуть проводитись з використанням платформ Google classroom, Google meet, Zoom, Cisco Webex Meetings. Під час роботи над матеріалами тексту і презентації лекції у віртуальному середовищі, аспірант повинен ознайомитись з темою, метою і планом лекції, рекомендованою літературою, основними поняттями і категоріальним апаратом і змістом теми та законспектувати навчальний матеріал.

Під час самостійної роботи необхідно доповнювати конспекти та розкривати складні питання, що не були з'ясовані протягом лекції, використовуючи рекомендовані по темі навчальні посібники та словники. Для успішного самостійного опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, аспірантам пропонуються такі види роботи: читати та конспектувати рекомендовані першоджерела, тексти та статті за професійно-орієнтованою тематикою; складати конспекти та ставити творчі запитання до прочитаних текстів; писати короткі анотації до наукових джерел; готувати презентації до семінарських занять; писати і захищати реферати та виконувати завдання з формування навичок творчої та дослідницької діяльності.

Семінарське заняття, незалежно від форми проведення і середовища, передбачає розгорнуте обговорення питань плану семінару методами дискусії або конференції і містить виступи аспірантів з підготовленими короткими доповідями і рефератами з послідовним обговоренням. На кожному семінарському занятті викладачем оцінюються підготовлені аспірантами реферати і виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію, а також проводиться письмовий експрес-контроль засвоєння теми.

Мультимедійна презентація виступу на семінарському занятті дозволяє передавати інформацію у візуалізованому, схематичному вигляді, що підвищує її цінність, можливості розуміння і засвоєння початкового матеріалу, особливо при змішаному або віддаленому режимі навчання. Навчальна презентація розробляється згідно з підпитанням теми семінарського заняття, бути інтерактивною, передбачати зворотній зв'язок з аудиторією.

Презентації для підтримки виступу на семінарському занятті мають бути спрямованими на розкриття основних теоретичних положень теми виступу, містити оптимум наукового тексту у структурованому вигляді, що містить на одному слайді від 3 до 7 окремих положень та мінімум візуалізованих матеріалів. Додактова текстова інформація, що спрямована на обґрунтування, презентованих теоретичних положень, має бути озвучена доповідачем, протягом від 7 до 10 хв.

Правила захисту індивідуальних завдань

Опанування навчальною дисципліною передбачає, виконання індивідуального семестрового завдання (ІСЗ) – підготовку кожним аспірантом реферату на обрану та узгоджену з викладачем тему. Результати виконання ІСЗ аспірантів оцінюються під час їх виступу на семінарських заняттях або в процесі співбесіди з викладачем.

Реферат – це дослідження, огляд наукових і правових джерел, спрямований на вивчення, аналіз і узагальнення ідеї, викладених у наукових працях з визначеної проблеми. Загальний обсяг реферату має становити 28 – 30 рукописних (надрукованих) аркушів, оформлених як наукова робота. Структурно реферат складається з титульного аркушу, змісту, вступу, двох, трьох питань, висновків, списку використаної літератури.

Автор реферату має підготуватися до виступу на семінарі, щоб на вимогу викладача протягом 5 – 10 хвилин викласти суть проблеми, що розглядається в рефераті. Для кращого захисту реферату пропонується застосовувати наукову мультимедійну презентацію. Оформлений згідно з вимогами, які пред'являються до наукових робіт, реферат оцінюється викладачем.

Загальними вимогами до реферату є:

- чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу;
- переконливість аргументації;
- стислість і точність формулювань, які виключають можливість неоднозначного тлумачення;
- конкретність викладення результатів дослідження;
- наукова обґрунтованість висновків;
- академічна доброчесність;
- зв'язок з майбутньою професійною діяльністю.

Підготовка до написання рефератів починається зі складання бібліографії – списку використаної літератури (не менш десяти назв першоджерел, монографій, наукових статей, законодавчих актів) та її опрацювання.

У вступі розкривається важливість та актуальність проблеми, стан її висвітлення у літературі, обов'язково визначаються мета та завдання реферату.

В основній частині, що складається з 2 – 3 питань, потрібно зробити огляд літератури за темою, у логічній послідовності, аргументовано, з посиланнями на джерела, розкрити зміст кожного питання з відповідними висновками, що узагальнюють результати аналізу його опрацювання в наукових джерелах.

У загальних висновках наводять узагальнюючу оцінку одержаних результатів дослідження стосовно суті питань, що розглядалися у роботі, визначається наукова та практична цінність виконаної роботи. Наприкінці, потрібно підкреслити значущість отриманого знання для формування громадянської свідомості військовослужбовця, професійній діяльності фахівця Держспецзв'язку.

Викладати матеріал слід сучасною українською мовою, короткими чіткими фразами, правильно оформлюючи науковий апарат.

Наприкінці реферату подається список використаної літератури (джерел). Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел згідно з державним стандартом: вказується прізвище автора, його ініціали, повна назва книги, місце видання та рік видання, загальна кількість сторінок; для наукових статей додається номер журналу та номери сторінок публікації.

Загальні правила цитування. Цитування повинно бути повним, допускається пропуск слів, речень, абзаців без перекручення авторського тексту. Випущений текст замінюється трьома крапками. При непрямому цитуванні (переказі) слід бути гранично точним у викладанні думок автора і давати відповідні посилання на джерело. Посилання у тексті реферату на джерело слід зазначати порядковим номером за переліком джерел, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: "... у працях [1-3]...". Якщо використовують відомості, матеріали з джерел із великою кількістю сторінок, то у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, наприклад: [1, с.3].

До оформлення реферату висуваються наступні вимоги – робота має бути надрукована з одного боку паперу формату А4. Робота набирається 14 шрифтом із полуторним інтервалом. Аркуш реферату повинен мати наступні рамки поля: ліве – 25 мм., праве – 15 мм., верхнє – 20 мм. та нижнє – 20 мм. Нумеруються всі сторінки реферату, починаючи з титулу, але на ньому номер сторінки не проставляють. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см.).

На титульному аркуші реферату зазначаються: назва інституту, кафедра, назва навчальної дисципліни, тема, прізвище, ім'я по батькові виконавця, курс, група, науковий ступень, вчене звання прізвище, ім'я, по батькові особи, що має перевірити реферат, місто та рік.

Друга сторінка має містити план реферату, що складається із вступу, двох або трьох питань та висновки. Остання сторінка містить перелік використаної літератури.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Аспіранту за роботу в семестрі можуть бути виставлені додаткові заохочувальні гЗ (зі знаком плюс) або штрафні гШ (зі знаком мінус) бали – до 10 балів. Заохочувальні бали гЗ виставляються за: наявності конспекту всіх лекцій, тем самостійного вивчення і семінарських занять; участь у інститутській або університетській конференціях (конкурсах, семінарах). Штрафні бали гШ нараховуються за: не відпрацювання у конспекті тем пропущених лекційних і самостійних занять; спробу використання недозволених джерел під час проведення експрес-контролю; затримку подання ІСЗ.

Політика дедлайнів та перескладань

Терміни виконання навчальних завдань і контрольні заходи пов'язані з проходженням навчальної програми з дисципліни і розкладом занять. Крайній термін виконання ІСЗ (реферату) – останнє семінарське заняття. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), аспіранту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. Тематичне завдання, яке подається на перевірку з порушенням терміну виконання, оцінюється з врахуванням штрафних балів.

Умови перескладання заліку. У разі отримання аспірантом незадовільної оцінки або наявності заборгованості, перескладання заліку з дисципліни допускається не більше двох разів. При другому перескладанні заліку у аспіранта може приймати комісія, яка створюється завідувачем спеціальної кафедри. Оцінка, отримана аспірантом у результаті другого перескладання заліку, є остаточною. Аспірант, який був не допущений до складання заліку, або був допущений, але не з'явився без поважної причини на залік (коли присутність аспіранта обов'язкова), або був усунений від заліку, вважається таким, що використав відповідну спробу скласти залік з дисципліни і має заборгованість.

Політика щодо академічної доброчесності

Відповідно до Закону України “Про освіту” – Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми. Списування під час контрольних (модульних) робіт та заліку заборонено (в тому числі із використанням мобільних девайсів).

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”. **Норми етичної академічної поведінки** студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”. Детальніше: <https://kpi.ua/code>

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: здійснюється в формі письмового або усного експрес-опитування та виступів за темою семінарського заняття.

Семестровий контроль: залік, який проводиться в формі залікової контрольної роботи.

Умови допуску до семестрового контролю:

- 1) зарахування виконання семестрового індивідуального завдання – реферату;
- 2) позитивна оцінка за МКР;

Оцінювання результатів навчання аспірантів здійснюється у відповідності до Методичних рекомендацій до розроблення і застосування рейтингових систем оцінювання в ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO) з навчальної дисципліни

1. Рейтинг аспіранта а з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- поточний контроль на семінарських заняттях (4 усних відповіді);
- виконання модульної контрольної роботи (далі – МКР);
- виконання індивідуального семестрового завдання (далі – ІСЗ) у формі реферату.

2. Критерії нарахування балів.

2.1. Максимальний бал за усну відповідь на семінарському занятті оцінюються в 15 балів:

- “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і обґрунтована відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 12-15 балів;
- “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними недоліками – 8-11 балів;
- “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 4-7 балів;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0-3 балів.

Максимально $4 \times 15_6 = 60$ балів.

2.2. Максимальний бал за МКР оцінюється в 20 балів за такими критеріями:

- “відмінно” – повна, глибока, обґрунтована і логічна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 15-20 балів;
- “добре” – достатньо повна, аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними недоліками – 9-14 бали;
- “задовільно” – неповна, неаргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 4-8 бали;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0-3 бали.

2.3. Максимальний бал за ІСЗ (реферат) оцінюється в 20 балів за такими критеріями:

- “відмінно” – творчий підхід, всебічне, глибоке, логічне, аргументоване розкриття проблеми з посиленням на наукові джерела, обґрунтуванням її значущості для майбутньої соціальної і професійної діяльності і розвитку світогляду – 15-20 балів;
- “добре” – повне, науково обґрунтоване, логічне розкриття проблеми з відображенням власної позиції – 9-14 балів;
- “задовільно” – неповне і недостатньо аргументоване розкриття проблеми з певними недоліками – 4-8 бали;
- “незадовільно” – ІСЗ не виконане, тобто ІСЗ не зараховано – 0-3 бали.

Наявність позитивної оцінки за ІСЗ є однією з умов допуску до залікової роботи.

RD = $60_6 + 20_6 + 20_6 = 100$ балів.

2.4. Аспіранту за роботу в семестрі можуть бути виставлені додаткові заохочувальні гЗ (зі знаком плюс) або штрафні гШ (зі знаком мінус) бали – до 10 балів. Заохочувальні бали гЗ виставляються за: наявності конспекту всіх лекцій, тем самостійного вивчення і семінарських занять; роботу у науковому товаристві за тематикою дисципліни; участь у інститутській або університетській конференціях (конкурсах, семінарах). Штрафні бали гШ нараховуються за: не відпрацювання у конспекті тем пропущених лекційних і самостійних

занять; спробу використання недозволених джерел під час проведення експрес-контролю; затримку подання ІСЗ.

RD з кредитного модуля формується як сума всіх рейтингових балів гК, а також заохочувальних гЗ та штрафних балів гШ

2.5. Залікова контрольна робота оцінюється максимум в 100 балів. Залікова контрольна робота складається з п'яти питань, із переліку, що наданий у Силабусі, на які, аспіранту потрібно дати письмові відповіді. Максимальний бал за виконання контрольного завдання, що складається з п'яти теоретичних питань по 20 балів, оцінюється в 100 балів за такими критеріями:

– “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і науково обґрунтована відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – 95 - 100 балів;

– “дуже добре” – повна і аргументована відповідь (не менше 85% потрібної інформації), або незначні неточності) – 85 - 94 балів;

– “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 75 - 84 балів;

– “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 65% потрібної інформації та деякі помилки) – 65 - 74 балів;

– “достатньо” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 60 - 64 балів;

– “незадовільно”, відповідь не відповідає умовам на “достатньо” – 0 балів.

2.6. Аспіранти, які отримали протягом семестру 60 і більше балів, отримують залікову оцінку(залік), так званим “автоматом”, відповідно набраного рейтингу (табл. 1).

З метою підвищення залікової оцінки, аспірант (який у семестрі отримав $RD > 60$ балів) може написати залікову контрольну роботу.

Якщо сума набраних, протягом семестру, балів менш ніж 60, аспірант виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі балі за виконання залікової контрольної роботи переводяться до підсумкової оцінки згідно з таблицею 1.

2.7. Якщо здобувач виконав умови допуску до семестрового контролю у формі заліку, але набрав менше 60 балів, то оцінка виставляється за результатами залікової контрольної роботи, з урахуванням “жорсткої РСО”. При жорсткій РСО – попередній рейтинг здобувача з відповідної навчальної дисципліни (за винятком рейтингу семестрового завдання) скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи. Жорстка РСО формує відповідальне ставлення здобувача до виконання залікової контрольної роботи, змушує його критично оцінити рівень своєї підготовки та ретельно готуватися до заліку.

2.8. Рейтингова оцінка трансформується до університетської системи оцінювання згідно з таблицею 1.

Таблиця 1. Переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою
Рейтингові бали, RD оцінка за університетською шкалою

Кількість балів	Оцінка
95-100	Відмінно
85-94	Дуже добре
75-84	Добре
65-74	Задовільно
60-64	Достатньо
Менше ніж 60	Незадовільно

9. Додаткова інформація з навчальної дисципліни

Тематика рефератів

1. Актуальні проблеми управління розвитком сучасної освіти.

2. Управління якістю освіти як складова освітньої політики.
3. Національне та загальнолюдське в українській вищій освіті: діалектика поєднання.
4. Основні тенденції трансформації військової освіти: впровадження стандартів НАТО
5. Розвиток кіберосвіти в положеннях Національної стратегії кібербезпеки США: праксис-рефлексія для України
6. Націотворчий потенціал української освіти в умовах глобалізації
7. Інтеграційні процеси у Європейському освітньому просторі
8. Педагогічний гістерезис в умовах кризисних станів
9. Комунікативна культура викладача ЗВО.
10. Педагогічна майстерність викладача ЗВО

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль

1. Розкрийте зміст поняття “освіта” і сформулюйте основні цілі освіти.
2. Обґрунтуйте основні принципи освіти в Україні.
3. Розкрийте сутність рівнів і ступенів вищої освіти в Україні.
4. Дайте визначення таких понять: “освітній рівень”, “професія”, “спеціальність”, “спеціалізація” і “кваліфікація”.
5. Розкрийте типи ЗВО в Україні.
6. Розкрийте основні наукові завдання педагогіки вищої школи.
7. Розкрийте сутність понять: “знання”, “навички” та “уміння” і поясніть їх діалектичний зв’язок.
8. Дайте визначення понять: “навчальний процес”, “зміст освіти” та “зміст навчання”.
9. Розкрийте зміст понять: “методи навчання”, “засоби навчання”, “форми організації навчання”.
10. Сучасний освітній простір в умовах кризових станів.
11. Педагогічні мейнстрими військової освіти.
12. Розкрийте сутність основних принципів дидактики.
13. Обґрунтуйте завдання викладача та методи управління мотивацією студентів.
14. Обґрунтуйте переваги та недоліки лекції як форми організації навчання.
15. Розкрийте основні дидактичні вимоги до змісту і структури лекції.
16. Педагогічний континуум
17. Концептуальний компендіум педагогічної інновацій
18. Кібергігієна та кіберосвіта викладача вищої школи.
19. Дайте визначення практичного та лабораторного занять.
20. Дайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні навчальних занять різних видів.
21. Розкрийте склад і призначення стандартів вищої освіти.
22. Розкрийте призначення та структуру стандарту вищої освіти та освітньої програми.
23. Розкрийте призначення та склад системи забезпечення якості освіти.
24. Зробіть аналіз основних факторів, що впливають на якість навчання.
25. Розкрийте основні вимоги до системи контролю якості навчання, обґрунтуйте шляхи їх забезпечення.
26. Розкрийте сутність основних видів контролю, обґрунтуйте їх цілі, функції та завдання.
27. Зробіть аналіз переваг і недоліків різних форм контролю якості підготовки студентів.
28. Дайте визначення понять «оцінка» і «відмітка», обґрунтуйте їх основні функції.
29. Розкрийте сутність вимог до контрольних завдань, обґрунтуйте шляхи їх забезпечення.
30. Обґрунтуйте шляхи до вибору складності, трудомісткості та тривалості контролю.
31. Розкрийте види та рівні педагогічного спілкування.
32. Розкрийте сутність емоційно творчого аспекту педагогічного спілкування
33. Розкрийте сутність і структуру педагогічного такту.
34. Визначте поняття педагогічної майстерності, її критерії та рівні.

35. Охарактеризуйте педагогічний такт та його складові.
36. Проаналізуйте елементи професійної компетентності викладача.
37. Охарактеризуйте основні вікові новоутворення, що притаманні особистості у юнацькому віці.
38. Кризи розвитку в студентському віці.
39. Розкрийте фактори регуляції поведінки особистості в юнацькому віці.
40. Розкрийте сторони спілкування в системі «викладач-студент».
41. Охарактеризуйте стилі педагогічного спілкування.
42. Розкрийте структуру педагогічного спілкування.
43. Розкрийте етапи педагогічного спілкування.
44. Яке місце належить взаємодії в структурі педагогічного спілкування.
45. Розкрийте бар'єри спілкування та їх причини.
46. Розкрийте особливості вияву педагогічної техніки.
47. Розкрийте сутність поняття стиль педагогічного спілкування. Види педагогічного спілкування.
48. Проаналізуйте основні вимоги педагогічного такту.
49. Розкрийте основні вимоги педагогічного такту.
50. Визначте співвідношення педагогічного такту та вимогливості в діяльності викладача.
51. Охарактеризуйте шляхи розвитку педагогічних здібностей.

Рекомендовано до ухвалення Методичною комісією ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського на засіданні Спеціальної кафедри № 4 (протокол від 20. 06. 2023 № 10).